

REAGIRANJA

DRUŠTVO ZA PLASTIKU I GUMU, PO ČLANU UPRAVNOG ODBORA I
GLASNOGOVORNIKU PROF. DR. SC. IGORU ČATIĆU

- **U vezi s tekstom** objavljenim 20.2.2013. pod naslovom *Alarmantno izvješće svjetske zdravstvene organizacije: Kemikalije u plastici nas truju i mijenjaju nam gene!* Naslov je vrlo efektan, ali krije dvije netočnosti. Tekst koji je poslužio kao osnova za njezin novinarski uradak ima naslov *Znanstvene spoznaje o kemikalijama koje utječu na endokrinološke poremećaje*. Ne spominje se dakle samo plastika. Drugo, to nije izvještaj Svjetske zdravstvene organizacije, već jedne ekspertne skupine koja je radila pod pokroviteljstvom SZO-a i Programa zaštite okoliša Ujedinjenih nacija. Obje organizacije su naglasile da one o tom izvještaju nisu donijele nikakve odluke.

U tekstu koji ima oko 14,6 tisuća riječi plastika i metali spominju se samo jednom. Istodobno se pesticidi spominju 15 puta. Polimeri se ne spominju nijednom. Što piše u izvorniku? »Kemikalije koje izazivaju endokrinološki poremećaj pronađene su u mnogim skupinama tih tvari. Od brojnih navode se osim plastike, metala i pesticida, aktivni sastojci u farmaciji i dodaci hrani. Takve kemikalije nalaze se proizvodima za osobnu higijenu, kozmetici, tekstilu i građevinskom materijalu.«

Od navedenih kemikalija koji su važni sastojci raznih materijala, pa i plastike, osvrnut će se samo na ftalate i bisfenol A.

Ftalati se kao omekšavala najčešće povezuju s proizvodnjom poli(vinil-klorida), popularnog PVC-a: za mnoge namjene potreban je naime savitljivi PVC, npr. u medicini. U tom slučaju dodaju se u smjesu ili mješavinu i ftalati. Postoji velik broj ftalata. Kao što to često biva, štetan utjecaj pojedine tvari ili proizvoda tek se kasnije ustanovi.

Stoga je već 2001. Direkcija za zaštitu okoliša Europske komisije neke od njih označene kraticama: DEHP, DBP i BBP kategorizirala kao otrovne za reprodukciju. A za neke se, DEHP i DBP, pretpostavlja da bi mogli biti kancerogeni za ljude. Zato su neki od navedenih ftalata zabranjeni u igračkama, proizvodima za malu djecu, bojilima za kozmetiku i dječjoj odjeći.

Bisfenol A je vrlo proširena tvar i proizvodi se u milijunima tona. Bisfenol A se na ovim prostorima povezuje često s PET-ambalažom. Potpuno netočno. Bisfenol A od kojeg se prave npr. i CD-ovi, ili DVD-ovi, sastojak je plastike pod nazivom polikarbonat. Da se izbjegne moguće posljedice, napustilo se uporabu bočica za malu djecu od tog materijala. Inače je bisfenol A naveden u tekstu samo jednom, i

to u kontekstu poboljšavanja postupaka ispitivanja. U objavljenom tekstu nije spomenut sustav REACH. Europska zajednica je prije nekoliko godina, od 1. srpnja 2007, uspostavila taj sustav za kontrolu kemikalija. Brojne tvari su već zabranjene.